

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 6C/45/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8213206461
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slavomír Ivanecký
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2016:8213206461.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov samosudcom JUDr. Slavomírom Ivaneckým v právnej veci žalobcu CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňu 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanému C. X., bytom T. XX, XXX XX J., o zaplatenie 444 Eur s príslušenstvom takto,

rozhodol:

Konanie o nároku žalobcu na 0,19 % denný zmenkový úrok zo sumy 444,- Eur od 5.3.2010 do zaplatenia **z a s t a v u j e**.

V prevyšujúcom rozsahu žalobu **z a m i e t a**.

Žiadna zo strán **n e m á** na náhradu trov konania nárok.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresnému súdu Bardejov bol dňa 28.03.2013 doručený návrh na uplatnenie pohľadávky na tlačive A podľa článku 4 odsek 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „nariadenie, alebo nariadenie č. 861/2007“), ktorým žalobca navrhoval, aby súd vydal proti žalovanému rozsudok, ktorým by ho zaviazal na zaplatenie istiny vo výške 444 Eur spolu so zmenkovými úrokmi vo výške 0,25 % denne zo sumy 444 Eur od 5.3.2010 do zaplatenia, s 6,00 % ročným úrokom zo sumy 444 Eur od 19.5.2010 do zaplatenia, zmenkovej odmeny vo výške 1/3 zmenkovej sumy a náhrady trov konania. Svoju žalobu odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 30.10.2009 na zmenkovú sumu 44 Eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 5.3.2010. Žalovaný sa nevyjadril.

2. Podaním, doručeným súdu dňa 22.12.2015, skôr, než sa začalo pojednávanie, vzal žalobca časť svojho nároku späť, pričom doslovne uviedol: „... navrhovateľ berie svoj návrh na začatie konania späť a to v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne, čím si navrhovateľ uplatňuje v tomto konaní len zmenkový úrok vo výške 0,06% denne. Teda navrhovateľ viac neuplatňuje zmenkový úrok vo výške 0,25% denne, ale žiada súd priznať zmenkový úrok len v časti 0,06% denne“. Súd podľa obsahu posúdil toto podanie žalobcu ako čiastočné späťvzatie návrhu v časti, predstavujúcej nárok žalobcu na zaplatenie zmenkových úrokov vo výške 0,19% denne zo sumy 444 Eur od 5.3.2010 do zaplatenia, a keďže toto podanie bolo súdu doručené skôr, než sa začalo pojednávať, súd konanie v zodpovedajúcej časti zastavil.

3. Súd prevzal originál zmenky do súdnej úschovy, zapečatil ju a vydal o tejto skutočnosti úradný záznam, ktorý sa nachádza v spise na č.l. 9., v súlade s § 138 ods. 5 a § 180a ods. 1 - 4 vyhlášky

č. 543/2005 Z.z.. Súd v súlade s článkom 5 odsek 2 nariadenia č. 861/2007, vyplnil časť I. vzorového tlačiva C a zaslal ho žalovanému spolu s kópiou tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky. Žalovaný sa k veci nevyjadril.

4. Súd si pripojil kópiu zápisnice zo dňa 2.3.2015 v konaní 4C 71/2013, na ktorom vypočul zamestnanca spoločnosti Pohotovosť s.r.o., ktorý s žalovanou P. T. v danom konaní uzavrel dňa 12.2.2010 zmluvu o úvere a ktorý uviedol, že v spoločnosti Pohotovosť s.r.o. pôsobí od začiatku, to znamená už 14 rokov ako pracovník obchodnej služby. Predmetom jeho činnosti je uzatváranie zmlúv o pôžičke. Na konkrétne okolnosti uzavretia zmluvy o úvere s žalovanou zo dňa 12.2.2010 si už nepamätá, ale žalovanú pozná. Vzala si od nich niekoľko pôžičiek. Všetky predtým splatila, až s touto nastali problémy. Spoločnosť získava klientov tak, že firma realizuje celoplošný marketing a on v rámci tunajšieho okresu získava klientov aj sám napr. formou inzercie, bilbordov. V súčasnosti má spoločnosť na Dlhom rade kanceláriu a to je najlepšia forma reklamy, keď je to na dobre viditeľnom mieste, okolo ktorého denne chodí veľa ľudí. Obvyklý postup pri uzatváraní obdobných zmlúv je nasledujúci - svedok napíše žiadosť, tá ide na schválenie do pobočky v Prešove a ak je žiadosť schválená, prídu peniaze a on ich vyplatí. Pobočka mu dá vedieť buď emailom alebo telefonicky a následne mu nabehnú peniaze na účet. Zároveň sa uzatvára zmluva. Súčasťou zmlúv o úvere a obdobných zmlúv sú aj písomnosti, ktoré sa postupne počas jednotlivých období menili. Štandardne to ale bolo najčastejšie - žiadosť, zmluva, rozhodcovská zmluva, zmenka, informácie o úrokoch, RPMN a podobne. Všetky listiny sa podpisujú naraz pri prevzatí peňazí. Na otázku samosudcu či svedok pri podpise zmluvy osobitne oboznamoval a upovedomoval klientov o obsahu zmlúv a písomností, svedok uviedol, že klient to má na stole, môže si to prečítať. On klientov neupovedomuje a neoboznamuje, ak však niekto o to požiada, tak mu to vysvetlí. Veľmi málo klientov ho požiadalo o vysvetlenie. Navyše on má 80 % klientov, ktorí ho navštevujú za účelom poskytnutia peňazí opakovane, pravidelne. On klientom vysvetlí, že musia platiť načas a vtedy nebudú žiadne problémy, resp. keď už nejaké problémy nastanú, tak hľadajú riešenia, ktoré im vychádzajú v ústrety. Na otázku samosudcu či v obdobných zmluvách o úvere, aká je predmetom tohto konania, svedok vysvetlil klientom čo je to zmenka, svedok uviedol, že nie. Jeden z tisíca klientov sa opýta. On nevysvetľuje, keď sa ho niekto neopýta. Mal za celé obdobie čo pôsobí v spoločnosti Pohotovosť iba jeden prípad, keď klient odmietol podpísať zmenku a tak mu nevyplatil peniaze. Na otázku samosudcu či je podpísanie zmenky nevyhnutným predpokladom poskytnutia peňazí, svedok uviedol, že áno. Na otázku samosudcu čo by nastalo, ak by niekto odmietol podpísať zmenku, svedok uviedol, že by mu neboli vyplatené peniaze. Na otázku samosudcu čo by nastalo v prípade, ak by za svedkom prišiel klient, ktorý by žiadal o poskytnutie finančnej sumy a nejakú časť zmluvy by namietal, alebo žiadal by doplnenie zmluvy prípadne úpravu zmluvy, svedok uviedol, že oni idú do rizika, poskytujú peniaze. Spoločnosť vystavuje potrebné doklady, klient si môže akurát vybrať rozhodcovský súd, inak však musí súhlasiť s našimi tlačivami. Z praxe vie, že každý to podpíše automaticky, podstatné sú pre neho rýchle peniaze a nezaujíma sa o zmluvné podmienky v čase uzavretia zmluvy. uviedol, že - robíme s jednoduchými ľuďmi. Zároveň svedok uviedol, že v iných obdobných konaniach by vypovedal zhodne.

5. Súd v uvedenom prípade skúmal, či ide o konanie, ktoré spĺňa predpoklady kladené na konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu podľa článku 2 nariadenia č. 861/2007, následne skúmal právomoc slovenských súdov na rozhodnutie o uvedenej veci, vecnú a miestnu príslušnosť, ako aj vzhľadom k cezhraničnému sporu, rozhodné právo. Vzhľadom na priamu aplikáciu nariadenia rozhodujúcimi kritériami pri posudzovaní, či ide o konanie podľa tohto nariadenia, je skúmanie, či ide o cezhraničný spor, či výška uplatňovanej pohľadávky nepresahuje bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov sumu 2.000 Eur a či žalobca podal návrh vyplnením vzorového tlačiva A. V uvedenom prípade toto konanie spĺňa všetky nariadením požadované kritériá. Vzhľadom k tomu, že žalobca má ku dňu doručenia tlačiva návrhu sídlo v Českej republike, t.j. v inom členskom štáte ako je bydlisko žalovaného, ktorý má bydlisko v Slovenskej republike, súd vyhodnotil, že ide v uvedenom prípade v súlade s článkom 3 nariadenia o cezhraničný spor. Vzhľadom k tomu, že ide o spor s cudzím, medzinárodným prvkom, preto sa na konanie uplatní aj nariadenie (ES) č. 44/2001 - Brusel I, podľa ktorého súd posudzoval právomoc slovenských súdov, pričom zistil, že právomoc slovenského súdu je pre spotrebiteľské zmluvy daná podľa článku 16 ods. 2 bydliskom spotrebiteľa. Vecne príslušným je súd oznámený Slovenskou republikou Komisii a to v zmysle článku 25 odsek 1 nariadenia č. 861/2007, okresný súd. Miestne príslušným, aplikujúc článok 19 nariadenia a následne § 84 O. s. p., je Okresný súd Bardejov. Keďže v uvedenom prípade ide o cezhraničný spor, súd sa zaoberal aj určením rozhodného práva, ktoré bude na daný spor aplikovať. Súd určil, že vzhľadom k tomu, že nebolo preukázané, ani tvrdené, že by si zmluvné strany zvolili rozhodné právo, súd určil rozhodné právo podľa článku 10 odsek 1 zákona č. 97/1963 Zb.

o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, tak, že danú vec je potrebné riešiť podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, nakoľko to zodpovedá rozumnému usporiadaniu právneho vzťahu medzi účastníkmi konania.

6. Na rozhodnutie o podanom návrhu súd nariadil pojednávanie, napriek tomu, že to nenavrhol žiaden z účastníkov, keďže mal za to, že to je v tejto veci potrebné, ako to vyplýva z článku 5 odsek 1 nariadenia č. 861/2007. Súd vykonal dokazovanie návrhom, vyjadreniami účastníkov, výpisom z Obchodníhorejstříka ČR, do ktorého je žalobca ako právnická osoba zapísaný, zmenkou, spisom 5Er 875/2010, ostatným spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

7. Dňa 30.10.2009 uzavreli žalovaný ako dlžník a POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35807598 ako veriteľ zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX na základe ktorej veriteľ poskytol dlžníkovi sumu 250 Eur, pričom dlžník sa veriteľovi zaviazal zaplatiť mu okrem poskytnutej sumy aj poplatok vo výške 170 Eur, všetko v 6 - ich mesačných splátkach po 70 Eur, počnúc dňom 28.11.2009. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená dňa 30.10.2009. Za miesto platenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplaceniu, pričom vystaviteľ doposiaľ nezaplatil žiadnu sumu aspoň podľa tvrdenia žalobcu. Žalobca na preukázanie oprávnenosti svojho nároku voči žalovanému predložil súdu originál zmenky vystavenej žalovaným dňa 30.10.2009 a výpis z obchodného registra žalobcu. Veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o. podal voči žalovanému ako dlžníkovi na Stálom rozhodcovskom súde písomný návrh na začatie konania, na základe čoho predmetný rozhodcovský súd rozsudkom spisová značka SR 06762/10 zo dňa 2.8.2010 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 444 Eur spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25% denne od 5.3.2010 do zaplatenia, zákonným úrokom vo výške 6% ročne od 19.5.2010 do zaplatenia a nahradiť trovy rozhodcovského konania. Predmetný rozsudok bol vydaný na základe vyššie uvedenej zmenky. Na základe tohto exekučného titulu veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o. spísal pred exekútorom návrh na vykonanie exekúcie voči žalovanému, ktorý dňa 22.12.2010 podal na tunajšom súde žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe vyššie uvedeného rozhodcovského rozsudku. Veci bola pridelená spisová značka 5Er 875/2010. Uznesením Okresného súdu Bardejov č.k. 5Er 875/2010 - 10 súd exekučné konanie zastavil. Súd posúdil právny vzťah medzi veriteľom ako dodávateľom a dlžníkom ako spotrebiteľom ako spotrebiteľský, aplikoval na daný právny vzťah ustanovenia Občianskeho zákonníka, zákona č. 129/2010 Z.z., zákona č. 258/2001 Z.z., Smernicu Rady 93/13 EHS, rozsudok Súdneho dvora ES vo veci C 240/98 zo dňa 27.6.2000 Oceáno Grupo Editorial SA c/a Roció Murciano Quintero, rozsudok Súdneho dvora ES vo veci C - 168/2005 zo dňa 26.10.2006 Elisa María mostaza Claro c/a Centro Móvil Milenium SL, rozsudok Súdneho dvora ES vo veci C -40/2008 zo dňa 6.10.2009 Asturcom telecomunicaciones SL c/a Cristine Rodrigezovej Nogueirovej a uviedol, že v súd v záujme ochrany spotrebiteľa v konaní o žiadosti o udelenie poverenia je nútený ex offo preskúmať zmluvu zakladajúcu právny vzťah medzi dodávateľom a spotrebiteľom, pričom konštatoval neprijateľnú podmienku v bode 17 Všeobecných zmluvných podmienkach a to dohodu o rozhodcovskej doložke, pretože tá spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach oboch zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa tým, že znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia sporu, rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemohol ju ovplyvniť, pretože bola súčasťou zmluvy, ktorú mohol iba ako celok prijať alebo ako celok odmietnuť. Súd takúto rozhodcovskú doložku preto považoval za neplatnú, na jej základe nemal byť vydaný rozhodcovský rozsudok, ktorý preto nemôže byť platným exekučným titulom. Veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o., za ktorého podpisoval konateľ spoločnosti, indosoval túto zmenku, pričom na druhú stranu zmenky vpísal : namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha, Česká republika, IČO: 26429705.

8. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 265 Obchodného zákonníka výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

Podľa § 52 odsek 1 - 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba,

ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 odsek 1, 2 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 odsek 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné

Podľa § 4 odsek 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Podľa čl. 3 ods. 1 a 2 smernice 93/13/EHS zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Podľa čl. 5 smernice 93/13/EHS v prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. Toto pravidlo výkladu neplatí v súvislosti s postupmi stanovenými v článku 7 ods. 2 Podľa čl. 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 8 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES obchodná praktika sa považuje za agresívnu, ak v skutkovej súvislosti, berúc do úvahy všetky jej črty a okolnosti, obťažovaním, nátlakom vrátane použitia fyzickej sily alebo neprimeraným vplyvom podstatne zhoršuje alebo je spôsobilá významne zhoršiť slobodu výberu alebo správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu, a tým zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

9. Po vykonanom dokazovaní má súd za to, že nie je možné priznať žalobcovi navrhované plnenie a to v žiadnej časti a žalobu preto v celom rozsahu zamietol. Vychádzal pritom z nasledujúcich úvah:

10. Vzhľadom k tomu, že predmetná zmenka bola vystavená v prospech veriteľa a jej prvého majiteľa, ktorý je podnikateľom, vykonávajúcim svoju podnikateľskú činnosť aj poskytovaním úverov nebankovým spôsobom (dôkaz - výpis z Obchodného registra SR, do ktorého je prvý majiteľ zmenky zapísaný), bol tu reálny predpoklad (vzhľadom na vedomosť súdu o činnosti veriteľa z iných súdnych konaní), že právo uplatňované v danom konaní zo zmenky môže mať právny základ v spotrebiteľskom vzťahu. V zmysle platných predpisov a judikatúry ESD je povinnosťou súdu v každom štádiu konania (a to aj v

každom druhu konania), bez výnimky ex offa skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah a ak súd príde k pozitívnemu zisteniu, na uvedený vzťah aplikovať právne normy spotrebiteľského práva. Súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie ESD C-419/2011 z 14.03.2013 (alebo rozhodnutie ESD sp.zn. C-76/10), z ktorého vyplýva, že napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Samotný ESD v uvedenom prípade z úradnej moci skúmal postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Na bližšie zistenie povahy subjektov pôvodného záväzkového vzťahu, ako aj z dôvodu potreby komplexného posúdenia existencie resp. neexistencie pôvodného záväzkového vzťahu ako spotrebiteľského, si súd v tomto konaní zabezpečil exekučný spis, vedený pod spisovou značkou 1Er 358/2011, súvisiaci so zmluvou, ktorá bola uvedená na originály zmenky a ktorá bola uzavretá medzi žalovaným ako dlžníkom a prvým majiteľom zmenky ako veriteľom, z ktorého zistil takéto postavenie predmetných subjektov. Je preto na mieste záver, že súd musí poskytnúť ochranu spotrebiteľskému vzťahu aj v takom prípade, ak sa uplatňuje právo z indosovanej zmenky. Umožňuje mu to priamo zákon o spotrebiteľských úveroch, ktorý je k zmenkovému zákonu v postavení špeciality a lex specialis derogat lex generali (v tomto prípade aj lex posterior derogat legi priori). Prednosť má teda zákon o spotrebiteľských úveroch.

11. Právny predchodca žalobcu POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli dňa 30.10.2009 zmluvu o úvere. Z údajov zverejnených v Obchodnom registri vyplýva, že veriteľ je právnickou osobou, ktorej predmetom činnosti je okrem iného aj poskytovanie úverov nebankovým spôsobom. Žalovaný je fyzickou osobou, nepodnikateľom. Vzhľadom k subjektom uzatvárajúcim zmluvu, súd mal preukázané, že medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu tzv. spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Spotrebiteľská zmluva predstavuje osobitný druh zmluvy, pri ktorej na jednej strane vystupuje v silnejšej pozícii dodávateľ, osoba konajúca v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a na druhej strane v slabšej pozícii spotrebiteľ, fyzická osoba, ktoré pri jej uzatváraní a plnení nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. V uvedenom prípade bola uzavretá zmluva označená ako zmluva o úvere uzavretá podľa § 497 a nasl. Obchodného. Vzhľadom k tomu, že osobitným zákonom je v rámci nášho právneho poriadku upravené poskytovanie tzv. spotrebiteľských úverov, súd ďalej skúmal, či predmetný právny vzťah nepodlieha aj režimu zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov. Spotrebiteľským úverom sa v zmysle zákona č. 258/2001 Zb. o spotrebiteľských úveroch rozumie dočasné použitie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme. Spotrebiteľský úver poskytuje veriteľ, podnikateľ, ktorý má prebytočné finančné prostriedky, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie finančných prostriedkov nebankovým spôsobom a ktorý ich poskytuje za úroky, na požiadanie dlžníka. Ak ide o obchodovanie s úverovými prostriedkami s osobami, ktoré ich nepoužijú na podnikateľský účel, ani na výkon povolania resp. zamestnania, ide o spotrebiteľský úverový vzťah. V uvedenom prípade bol veriteľom podnikateľ, právny predchodca žalobcu, ktorý mal v predmete podnikania poskytovanie úverov nebankovým spôsobom, ktorý poskytol úver na žiadosť dlžníka, fyzickej osoby, nepodnikateľa, za úroky skryté pod tzv. poplatok. Súd následne z úradnej povinnosti, po zistení, že v uvedenom prípade ide o spotrebiteľský vzťah, poskytujúc slabšiemu účastníkovi zmluvy ex offa právnu ochranu v zmysle zásady ochrany spotrebiteľa, preskúmaval platnosť pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy ako celku. Platnosť spotrebiteľskej zmluvy bola nevyhnutným predpokladom pre následné posudzovanie zabezpečovacej zmenky, ktorá zabezpečovala pôvodný záväzkový právny vzťah a plnenie z ktorej, bolo predmetom tohto konania. Súd sa v tejto súvislosti stotožňuje s rozhodnutím Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo/1201/2012 z 20.06.2013, z ktorého vyplýva, že nevyhnutnosť ochrany spotrebiteľa je daná jeho nerovným postavením vo vzťahu spotrebiteľ - dodávateľ (obchodník, profesionál), vyplývajúcim z nerovnováhy vyjednávacej sily (charakterizovanej sloganom prijmi alebo nechaj tak), nerovnomernosti znalostí (u profesionála väčšie skúsenosti s predajom ponúkaného výrobku, produktu, či služieb, ktorá je sprevádzaná spravidla aj lepšou znalosťou práva) a z ekonomickej neúmernosti zdrojov (vo veciach spotrebiteľských úverov je to spotrebiteľ, ktorý pre nedostatok finančných prostriedkov žiada o úver). Systém ochrany zavedený aj smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že sa spotrebiteľ nachádza v nerovnom postavení voči predajcovi alebo poskytovateľovi tak z hľadiska vyjednávacej sily, ako aj z hľadiska úrovne informovanosti, čo ho vedie k tomu, že pristúpi k podmienkam vopred vyhotoveným predávajúcim alebo poskytovateľom, bez toho aby mohol ovplyvniť ich obsah. V tomto prípade žalovaný podpísal zmluvu o úvere, spolu so zmenkou tak, ako jej tieto písomnosti boli predložené, bez znalosti obsahu písomností, bez znalosti predmetných právnych inštitútov (úver, zmenka, rozhodcovská doložka a pod.), ktoré jej neboli vysvetlené, bez možnosti spolu vytvoriť, alebo akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť

ich obsah. Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na výpoveď zamestnanca prvého majiteľa zmenky a zároveň veriteľa v konaní 4C 71/2013 (ktorého výpoveď súd v tomto konaní prečítal), ktorý uviedol, že pokiaľ by žalovaná nebola podpísala spoločne s úverovou zmluvou aj zmenku, neboli by jej vyplatené peniaze. Inými slovami - uzavretie úverovej zmluvy bolo podmienené podpísaním zmenky. Vzhľadom k takému nerovnému postaveniu, neprimerané podmienky tzv. zneužívajúce klauzuly nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ide o kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, rovnováhou skutočnou, ktorá umožňuje obnoviť rovnosť medzi týmito zmluvnými stranami. K tomu, aby mohla byť zaistená smernicou zamýšľaná ochrana, môže byť nerovné postavenie existujúce medzi spotrebiteľom a poskytovateľom narovnané iba pozitívnym zásahom, ktorý je vonkajším vo vzťahu k samotným zmluvným stranám. Vnútroštátny súd musí posudzovať zneužívajúci charakter určitej zmluvnej klauzuly i bez návrhu. Možnosť súdu skúmať charakter jednotlivých zmluvných podmienok z úradnej povinnosti predstavuje prostriedok vhodný k dosiahnutiu toho, aby konkrétny spotrebiteľ nebol zneužívajúcou podmienkou viazaný a tým zabraňovať k ďalšiemu používaniu zneužívajúcich podmienok v zmluvách uzatváraných medzi spotrebiteľmi a podnikateľmi. Zmluva, ktorou bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 250 Eur obsahuje poplatok za uzavretie zmluvy vo výške 170 Eur, čo činí 68 % z požičanej sumy. Čo obsahuje uvedený poplatok je bližšie špecifikované vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, z ktorého vyplýva, že predmetný poplatok je tvorený z jednej tretiny z dohodnutého úroku a z dvoch tretín z nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy, bez bližšieho uvedenia obsahu a konkrétnej výšky týchto nákladov. V súvislosti s takto stanoveným poplatkom, súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011 zo dňa 21.11.2012, s ktorým sa stotožňuje a z ktorého vyplýva, že zákon o spotrebiteľských úveroch síce predpokladá okrem úrokov aj inštitút poplatku, ale je nevyhnutné, aby sa ním platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. Inak vymedzený poplatok, resp. neurčitý poplatok však možno považovať za neprijateľnú podmienku, ktorej zodpovedá poplatok za plnenie, ktoré si spotrebiteľ neobjednal a ktoré slúži výlučne v prospech dodávateľa. Neprijateľnosť poplatkov konštatuje aj Rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Karlsruhe z 03.05.2010 č. k. AZ 17 U 192/2010, v ktorom uvedený súd konštatuje, že poplatky za spracovanie pri poskytnutí spotrebiteľského úveru sú neprijateľné. Dĺžnik mohol vyplniť zmenku iba do výšky 130% z istiny, teda na sumu 325 Eur. To, že zmenka bola vyplnená na vyššiu sumu 444 Eur spôsobuje, že veriteľ nemohol platne indosovať túto zmenku na žalobcu a žalobca nemôže s úspechom uplatňovať právo z takejto zmenky na súde.

12. Ako už bolo vyššie uvedené, v rámci úverovej zmluvy je neplatné ustanovenie všeobecných zmluvných podmienok, ktorý upravuje dohodu o vyplnení zmenky a na základe ktorej bola zmenka vyplnená, uplatnená pred rozhodcovským súdom a následne indosovaná na žalobcu. Takáto zmenka vôbec nemala byť vyplnená, ani následne indosovaná a nemožno na jej základe uplatňovať akékoľvek nároky. K absolútnej neplatnosti súd prihliada ex offo. Predložená zmenka, aj keď obsahuje všetky náležitosti zmenky, nezabezpečuje konkrétny záväzkový vzťah a to vzťah z poskytnutého úveru medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným. Tu súd opäť poukazuje na skutočnosť, že v prípade spotrebiteľskej zmluvy je súd povinný skúmať kauzu a to aj napriek zneniu zákona č. 191/1950 Zb., ktorý je prekonaný nielen zmenou spoločenských vzťahov, ale aj citovanými smernicami a judikatúrou súdov. Neplatnosť uvedenej dohody však znamená neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorá ju mala zabezpečovať. V uvedenom prípade teda nedošlo k platnému vzniku zmenkového záväzkového vzťahu. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že treba rozlišovať medzi neplatnosťou zmenky a to z dôvodu nesplnenia podstatných náležitostí resp. vyplnenie v rozpore so zákonom č. 191/1950 Zb. a neplatnosťou zmluvy, dojednania o vyplnení zmenky za účelom zabezpečenia konkrétnej pohľadávky, či už pre rozpor s dobrými mravmi, neprijateľnými podmienkami, či nerešpektovaním zákonného obmedzenia maximálnej výšky zmenkovej sumy, ako tomu došlo v tomto prípade (Rozsudok NS SR sp. zn. 1 Obdo V 43/2006). Ak aj teda zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe nej úspešne domáhať akýchkoľvek práv (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 6.5.2008 sp.zn. 4 Obo 161/2007). Vzhľadom k tomu, že súd mal preukázanú absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere, súčasťou ktorej bola Dohoda o vyplnení zmenky z dôvodu rozporu s dobrými mravmi, na základe takto neplatnej dohody nevzniklo právnemu predchodcovi právo blanco zmenku vyplniť, ako ani právo na základe zmenky požadovať plnenie vzťahujúce sa k uvedenému úverovému právnemu vzťahu. Vzhľadom k tomu, že toto právo nevzniklo právnemu predchodcovi žalobcu, nemohlo indosovaním ani prejsť na žalobcu. Navyše dohoda o vyplnení zmenky bola súčasťou Všeobecných zmluvných podmienok vopred pripravených právnym predchodcom žalobcu. Žalovaný nemal možnosť ju žiadnym spôsobom ovplyvniť, čo súd zistil výsluchom zamestnanca veriteľa na pojednávaní dňa 2.3.2015 (konanie 4C

71/2013). Dohodou o vyplnení blanco zmenky sa zmluvné strany dohodli, že dlžník vystaví zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, ktorú vyplnení veriteľ, a ktorá bude pozostávať zo všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Takto formulovaná dohoda o vyplnení blanco zmenky predstavuje pre spotrebiteľa dohodu vykazujúcu znaky zjavnej neurčitosti a nezrozumiteľnosti, teda opäť ďalšie dôvody jej neplatnosti v zmysle neprijateľných zmluvných podmienok (napr. § 53 ods. 4 písm. a/ OZ). Spotrebiteľ nemôže vedieť, vzhľadom k mnohosti možností dojednaných zmluvných pokút, či a v akej výške budú uplatnené veriteľom, a v akej miere sa premietnu do zmenkovej sumy. Takáto dohoda o zabezpečení všetkých pohľadávok vrátane pokút zmenkou je nielen z dôvodu jej neurčitosti a nezrozumiteľnosti neprijateľnou zmluvnou podmienkou, opäť neprímerane zhoršujúcou postavenie spotrebiteľa, ale je aj v priamom rozpore so zákonom.

Povinnosť súdov vyhľadávať právo neznamená len vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonom texte, ale tiež povinnosť zisťovať a formulovať, čo je konkrétnym právom aj tam, kde ide o interpretáciu abstraktných noriem a ústavných zásad"). Súd takisto poukazuje i na nález Ústavného súdu ČR I US 199/11, v ktorom o.i. ku kritériu zjavnej nespravodlivosti uvádza, že považuje za neakceptovateľné, aby sa prípadnej súdnej ochrany dostávalo subjektom, ktoré evidentne poškodzujú práva svojich klientov. Ustanovenia zmlúv alebo zmluvných podmienok, ktoré sú formulárove predtlačené a neumožňujú jednoznačne slabšej strane ich modifikáciu, v sebe zahŕňajú možnosť vyvolania nepriaznivých následkov na strane klienta, kedy nebude dotknutá iba jeho sféra právna, ale hlavne sféra osobná.

13. Súd uvádza, že postup veriteľa tým, že indosoval zmenku na žalobcu až následne potom, čo zistil, že práva z exekučného titulu (rozhodcovský rozsudok), podkladom pre vydanie ktorého bola tá istá zmenka (z akej uplatňuje svoj nárok žalobca v tomto konaní), obchádza zákon, ktorým je poskytnutie práv tým subjektom, ktoré ho uplatňujú na základe právneho dôvodu a je v rozpore s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka. Tento právny úkon - indosovanie zmenky na žalobcu je teda v celom rozsahu neplatný pre obchádzanie zákona. Ako inak totiž možno právne kvalifikovať konanie veriteľa P OHOTOVOSTĚ s.r.o., ktorý v čase indosácie zmenky na žalobcu vedel, že z takejto zmenky nemôže právne uplatňovať akékoľvek nároky, o čom právoplatne rozhodol súd a veriteľ napriek tomu tú istú zmenku ďalej postupoval.

14. K námietkam žalobcu, že: nemá vedomosť o iných vzťahoch žalovaného a pôvodného vlastníka zmenky, žalobca netvrdil skutočnosti o inom vzťahu medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalovaným, nie je teda nositeľom dôkazného bremena, súd je v sporovom konaní povinný prihliadať len na také tvrdenia, ktoré sú produkované účastníkmi konania, súd uvádza, že aj keď je iného názoru o vedomosti žalobcu o tomto právnom vzťahu veriteľ - dlžník, nariadil vo veci pojednávanie a oboznámil celý exekučný spis so všetkými súvisiacimi písomnosťami, ktoré sú potrebné pre ujasnenie postupu súdu a právneho vzťahu, ktorý je v tomto konaní dôležitý. Súd opätovne poukazuje na to, že žalobca nadobudol od prvého majiteľa zmenky v počte mnoho tisíc kusov a vzhľadom na to, že sa jedná o podnikateľov, je podľa názoru súdu na mieste konštatovanie, že vzťahy prvého majiteľa zmenky a žalovaného boli žalobcovi známe aj pred začatím tohto konania a že veriteľ indosovaním zmenky, vystavenej žalovaným, podľa názoru súdu postupoval v rozpore s § 17 zákona č. 191/1950 Zb.. Žiaden z účastníkov nie je povinný v spotrebiteľskom vzťahu vznášať akékoľvek námietky, súd k nim prihliada ex offo. Súd má k dispozícii súdny materiál exekučného konania, v ktorom už raz zastavil exekučné konanie na základe tej istej zmenky, z akej žalobca vychádza pri uplatňovaní svojho nároku v tomto konaní. Tá istá zmenka a rovnako spotrebiteľský vzťah s ňou súvisiaci je potrebné preskúmať aj v tomto konaní a súd tak učinil.

15. Napriek tomu, že žalovaný v konaní vyslovene nenamietal, že zmenka je neplatná, súd skúmal jej platnosť, pretože mal za to, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd SR (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 61/2012). Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné,

že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy, spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offo skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú zmluvné podmienky neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. V rozsudku Európskeho súdneho dvora sp.zn. C - 419/2011 zo 14. 03. 2013 (Česká sporiteľňa a.s. proti Geraldovi Feichterovi) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa. K obdobnému záveru o prelomení zásady zmenky ako abstraktného cenného papiera vo vzťahu ku spotrebiteľovi došlo aj rozhodnutím Nemeckého najvyššieho súdu (BGH), 25. 2. 1965 - II. Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Wirtschaftsrecht 191/62 Hamm, publikovaný v časopise Neue juristische Wochenschrift, 1965 str. 1125. Ak teda vo vyššie uvedenej veci ESD C- 419/11 skúmal súdny dvor EÚ, či ručiteľ zo zmenky môže byť spotrebiteľom, o to viac je odôvodnený záver o skúmaní postavenia spotrebiteľa pokiaľ ide o samotného dlžníka a v tej súvislosti posudzovať otázku prijateľnosti podmienok spotrebiteľských zmlúv.

16. Súd uvádza, že v zmysle článku 5 citovaného nariadenia môže vytýčiť pojednávanie aj v prípade, ak o to žiadny účastník nepožiadá, ak to považuje za vhodné. Je to právo súdu postupovať tak v zmysle citovaného nariadenia a žiaden z účastníkov nemôže toto právo súdu obmedziť tým, že nežiada pojednávanie vytýčiť. V zmysle článku 9 ods. 1 predmetného nariadenia, súd určuje určí spôsob a rozsah vykonávania dôkazov potrebných na rozhodnutie podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov, je len na ňom, aký spôsob, rozsah a postup pri dokazovaní zvolí. Podľa článku 9 ods. 2 uvedeného nariadenia súd alebo tribunál si môže vyžiadať znalecký posudok alebo ústne svedecké výpovede, iba ak je to nevyhnutné na vydanie rozsudku. Súd potreboval objasniť spotrebiteľský vzťah, ktorý súvisí s nárokom žalobcu, za týmto účelom pojednávanie nariadil, žalobcu s tým oboznámil a umožnil žalobcovi aj žalovanému vyjadriť sa k všetkému, čo súd považoval za potrebné oboznámiť a vykonať v rámci dokazovania. Umožňovalo mu to jednak nariadenie 861/2007 ako aj O.s.p., subsidiárne použiteľné vo svojich ustanoveniach §§ 120 a nasl.

17. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 C.s.p. a skutočnosti, že žalovanému žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia na Okresný súd Bardejov. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bude v tejto lehote podané na Krajskom súde v Prešove. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na

podanie odvolania. Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.